

Å sykle med stil

PerSpektiv - En petit til PS!

Av Per Dahl

Foto: Tord F Paulsen.

Bensinprisene bestemmes av to faktorer: oljeprisen på det internasjonale (overordnede) markedet og det lokale markedet som forhandlerne opererer i.

Samlet forklarer dette både store og små endringer i bensinprisen. Dette kan vi se på som en parallell til middelalderens astronomiske målinger av planetens baner. Utgangspunktet (den overordnede teori) var at de gikk i sirkelformede baner rundt jorden ettersom sirkelen er den mest fullkomne geometriske figur; og verden var skapt av Gud. Men etter hvert som måleinstrumentene ble mer presise ble det mange avvik fra den teoretiske plattformen. Dette ble løst ved å opprette episykler, små sirkulære bevegelser på ulike steder i den store sirkulære planetbanen. Dette gikk fint helt til avvikene, anomalierne, ble så omfattende at et nytt verdenbilde

trengte seg frem (det heliosentriske/kopernikanske verdensbildet). Endringen omtales som et eksempel på det Kuhn kaller et paradigmeskifte. På samme måte som interessen for astronomiske målinger innen det geosentriske verdensbilde falt bort, vil nok bensinprisenes betydning bli sterkt svekket så snart det grønne skifte er blitt realisert.

Overført til den klassiske musikktradisjonen kan vi kanskje trekke følgende paralleller:

Den klassiske musikkens notasjonssystem er en teoretisk plattform som ofte oppfattes å være ahistorisk. Det er et grafisk logisk-matematisk system som skal representere den klingende musikken. Det er imidlertid en vel innarbeidet praksis at ulike stilarter og sjangere kan identifiseres gjennom de avvik fra notasjonssystemets regler. (En synkope kan

være likt notert hos Mozart som hos Scott Joplin, men skal fremføres ulikt!).

Parallellen til episyklene kommer frem når avvikene blir så mange

og så grensesprengende at en ny fremføringspraksis knyttet til et eksisterende notemateriale bryter frem. Det skjedde da Tidligmusikk-bevegelsen revolusjonerte den romantiske fremføringstradisjonen. En slik endring kan derfor kanskje kalles et paradigmeskifte. Den objektive virkeligheten (notene) er de samme, men verdensbildet (stiluttrykket) er et annet. Det å bli seg bevisst på grensene for avvik fra notasjonen innenfor ulike stiler er derfor en forutsetning for å etablere en reliabilitet i fremføringen. For en seriøs musiker vil slik reliabilitet ha stor (økonomisk) verdi i markedet. Usystematiske avvik gir ikke grunnlag for å si at det er et paradigmeskifte. (Hvis en bensinforhandler setter ned prisene med 10 kroner/liter vil det oppleves som å være for godt til å være sant, og da er det som oftest det). For at noe skal være et paradigmeskifte må de to virkelighetsoppfatningene (stiloppfatningene/uttrykksregisterne) være inkommensurable (ikke mulig å sammenligne med samme mensur/målestokk). Noen musikere har en markedsverdi som gjør de attraktive i ulike stilarter, mens andre har stor verdi innen en begrenset stil eller sjanger.

Det som er utslagsgivende, er musikerens evne til å identifisere rammene for det musikalske uttrykket i ulike sjangere. I denne situasjonen er det dessverre mange musikkstudenter som foretrekker å sitte bak på en tandem hvor et ikon eller en innspilling er i førersetet, men skal du sykle med stil må du bli deg bevisst hvilke episykler som gir de beste uttrykksmulighetene.